

OBSAH

Předmluva	i
Předmluva k druhému vydání	vi

SMYSL PRO ŘÁD | Studie o psychologii dekorativního umění

Úvod	Řád a účel v přírodě	3
1	Řád a orientace	3
2	Gestaltismus	7
3	Vzory v přírodě	8
4	Řády vytvořené lidmi	10
5	Geometrie seskupení	11
6	Jednotvárnost a rozmanitost	13
7	Řád a pohyb	15
8	Hra a umění	17
Část první	Dekorace: Teorie a praxe	23
I	Problémy vkusu	25
1	Stránka mravní	25
2	Klasická jednoduchost	27
3	Polemika o rokoku	30
4	Design a móda	41
II	Ornament jako umění	43
1	Hrozba strojů	43
2	Pugin a reforma designu	44
3	John Ruskin a expresionismus	49
4	Gottfried Semper a zkoumání funkce	58
5	Owen Jones a zkoumání formy	63
6	Japonci	69
7	Nové postavení designu	71
8	Adolf Loos: „Ornament a zločin“	73
9	Ornament versus abstrakce	75
III	Omezení jako výzva	77
1	Okolnosti spojené s vytvářením vzorů	77
2	Ovládnutí materiálu	79
3	Zákony a uspořádání	81
4	Meze předvídavosti	101
5	Nástroje a vzorky	108
Část druhá	Vnímání řádu	113
IV	Úspornost vidění	115

1	Druhy vidění	115
2	Selektivní zaostření	116
3	Rozostření	117
4	Svědectví umění	122
5	Vizuální informace	124
6	Očekávání a extrapolace	127
7	Pravděpodobné a překvapivé	130
8	Narušení kontinuity coby akcenty	133
9	Řád a přežití	136
10	Globální vnímání	138
V	Nástin rozboru účinků designu	141
1	Meze estetiky	141
2	Neklid a vyváženost	145
3	Rovnováha a nestabilita	152
4	Vlny a víry	163
5	Od formy k významu	167
6	Barva	169
7	Znázorňování	170
8	Forma a účel	173
VI	Tvary a věci	176
1	Kaleidoskop	176
2	Opakování a význam	179
3	„Silová pole“	183
4	Projekce a oživení	185
5	Dekorace	191
6	Upravování těla	196
Část třetí	Psychologie a dějiny	199
VII	Síla zvyku	201
1	Vnímání a zvyk	201
2	Imitace a metafora	203
3	Jazyk architektury	206
4	Etymologie motivů	211
5	Vynález, či objevení?	222
VIII	Psychologie stylů	227
1	Rieglova percepční teorie stylu	227
2	Všudypřítomnost stylu	230
3	Heinrich Wölfflin	234
4	Focillon a „život forem“	238
5	„Čistota“ a „úpadkovost“	240
6	Situační logika	243
7	Rokoko: nálada a pohyb	248
IX	Vzory jako znaky	252
1	Motivy a významy	252

	2 Odlišovací znamení	261
	3 Heraldická symbolika	268
	4 Symbol a zasazení	271
	5 Transformace kudrlinek	277
	6 Symbolizační potenciál	280
	7 Znamení kříže	283
X	Na pokraji chaosu	287
	1 Sféra volnosti	287
	2 Ochranná zaklínadla	294
	3 „Velká dračí síla“	298
	4 Prchavá maska	300
	5 Stěhování příšer	307
	6 Zdomácnělí démoni	309
	7 Návrat grotesky	316
	8 Rozklad formy	320
Epilog	Několik hudebních analogií	323
	1 Nároky hudby	323
	2 Soupeření uměleckých disciplín	324
	3 Píseň a tanec	328
	4 Přirozenost a umělost	330
	5 Forma, rým a smysl	333
	6 Základní účinky	336
	7 Od silových polí ke zvukovým světům	338
	8 Nová média	346
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	část 1	349
	část 2	415
POZNÁMKY		425
SEZNAM VYOBRAZENÍ		453
REJSTRÍK		469